

**Democrație *versus*
communism. Războiul Rece
(1945 – 1991)**

La 29 iulie 1946, începea Conferința de pace convocată la Paris de puterile învingătoare în cel de-al doilea război mondial, pentru pregătirea tratatelor de pace cu Bulgaria, Finlanda, Italia, România și Ungaria.

Dupa încheierea sa, la 15 octombrie 1946, Conferința a fost urmată de semnarea Tratatelor de Pace de la Paris din 10 februarie 1947 (tratate dintre Aliați și statele Axei, în urma celui de-Al Doilea Război Mondial).

EUROPA 1946

Noile hotare au fost stabilite la Conferința de pace de la Paris din 1946

- Germania, Italia, România, Ungaria, Bulgaria și Finlanda au fost impuse la cesiuni teritoriale și reparații de război.
- 12 milioane de germani sunt expulzați din țările Europei de Est
- Pacea cu Japonia e încheiată mai târziu, 1951 la San-Francisco, dar fără URSS (care a primit de la Japonia insulele Kurile și Sahalinul de Sud pierdute de Rusia în 1904-1905).

- Anglia și Franța după război erau epuizate;
- Germania, Italia și Japonia au pierdut statutul de mari puteri;
- **SUA și URSS au ieșit din război puternice și cu un prestigiu internațional covârșitor.**

Diferențe între democrație și comunism

Alegeri libere	„Alegeri” cu un singur candidat
Pluripartidism	Partid unic
Separarea puterilor în stat	Partidul-stat
Libertate de exprimare	Delict de opinie
Dreptul la un proces echitabil	Lagăre de muncă, execuții sumare
Mandate fixe, limitate	Funcții pe viață/rotirea funcțiilor
Parlamentul reprezintă cetățenii	Parlamentul reprezintă partidul
Dreptul la proprietate privată	Naționalizări, colectivizare
Piață liberă	Economie dirijată de stat; prețuri impuse
Libertatea de religie	Ateism
Libertatea de mișcare/călătorie	Granițe închise

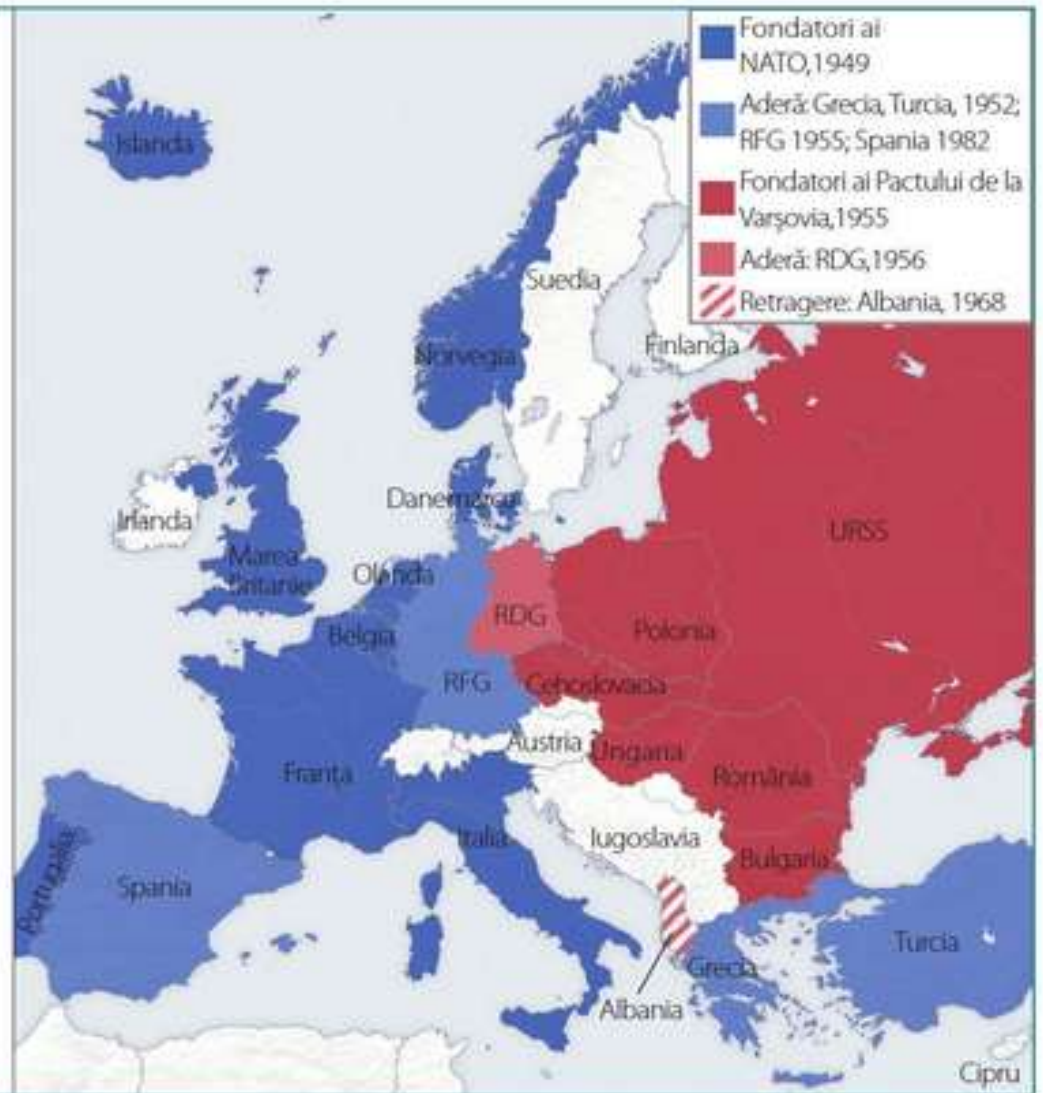
Războiul Rece

- **Razboiul Rece (1947–1991)** a fost o perioada de tensiuni si confruntari politice si ideologice, o stare de tensiune intretinuta care a aparut dupa sfarsitul celui de-al Doilea Razboi Mondial si a durat pana la revolutiile din 1989. In Razboiul Rece s-au confruntat doua grupuri de state care aveau ideologii si sisteme politice foarte diferite. Intr-un grup se aflau URSS si aliatii ei, grup caruia i se spunea uzual „Blocul rasaritean” (sau oriental). Celalalt grup cuprindea SUA si aliatii sai, fiind numit, uzual, „Blocul apusean” (sau occidental).
- **La nivel politico-militar**, in Europa, cele doua blocuri erau reprezentate de catre doua aliante internationale. Blocul apusean era reprezentat de catre Organizatia Tratatului Atlanticului de Nord (NATO, North Atlantic Treaty Organization), iar cel rasaritean de catre Pactul de la Varsovia.
- **La nivel economic**, Razboiul Rece a fost o confruntare intre capitalism si comunism.
- **Pe plan ideologico-politic**, a fost o confruntare intre democratiile liberale occidentale si regimurile comuniste totalitare. Ambele tabere se autodefineau in termeni pozitivi: statele blocului occidental isi spuneau „lumea libera” sau „societatea deschisa”, iar statele blocului oriental isi spuneau „lumea anti-imperialista” sau „democratiile populare”.

Harta blocurilor militare din Europa din timpul Războiului Rece

Pentru a opri expansiunea comunismului în Europa, SUA au organizat în Europa occidentală **Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO)**, în 1949, gândită drept o alianță de apărare împotriva agresiunii statelor comuniste. Conform prevederilor Tratatului, valabile și astăzi, dacă unul dintre statele membre este atacat, toți ceilalți membri sunt obligați să intervină în apărarea acestuia. Alianța era menită să descurajeze provocările militare sovietice în Europa. Pe lângă state din Europa, NATO includea SUA și Canada.

Ca răspuns la NATO, URSS a înființat în Europa de Est, în 1955, **Organizația Tratatului de la Varșovia**, o alianță militară similară, dar care nu cuprindea aceeași garanție a „apărării reciproce” ca NATO.

Germania ocupată de Aliați. Divizarea Germaniei în 1949

Războiul din Coreea (1950-1953)

- Războiul Coreei a fost un conflict militar între Republica Coreea (cunoscută cu precădere drept Coreea de Sud) și Republica Populară Democrată Coreeană (respectiv Coreea de Nord). Coreea de Sud a avut drept aliați Națiunile Unite, iar Coreea de Nord a fost sprijinită de Republica Populară Chineză, cu ajutor militar din partea Uniunii Sovietice.
- Acest conflict, considerat a fi un război civil, a fost, de fapt, un război care a implicat intervenția, de partea ambelor părți, a celor două mari superputeri ale lumii, URSS și SUA, unele surse referindu-se la acest conflict ca fiind o etapă din Războiul Rece.

Războiul din Vietnam (1955-1975)

- *Războiul a fost purtat între Republica Democrată Vietnam, sprijinită de China și Uniunea Sovietică, și Republica Vietnam, sprijinită de Statele Unite.*
- *Războiul din Vietnam este cea mai dureroasă amintire din istoria Americii, întrecută doar de Războiul Civil. Nu pentru că a fost singurul război pierdut vreodată de americani, ci pentru că a fost un război purtat fără sens pentru prea mult timp, cu prea multe victime, din cauza greșelilor continue ale administrației. De aceea, războiul din Vietnam a și schimbat radical relația dintre poporul american și guvern, dar pentru asta a fost nevoie de greșelile succesive a cinci președinți și 58.000 de soldați morți.*

”Criza rachetelor din Cuba”-1962

- Timp de 14 zile, în octombrie 1962, lumea s-a aflat la un pas de război nuclear. După ce Uniunea Sovietică transportase arme nucleare pe teritoriul Cubei și guvernul american le-a descoperit, omenirea s-a aflat în fața celei mai periculoase confruntări a Războiului Rece. Cea mai mică greșală de calcul făcută fie la Kremlin, fie la Casa Albă, ar fi putut duce la izbucnirea unui război nuclear între cele două superputeri ale lumii.
- În 1962, circa 80 de rachete au fost trimise în Cuba. Evident, totul trebuia să se desfășoare în cel mai strict secret până când rachetele deveneau operaționale, iar apoi SUA avea să fie confruntată cu faptul împlinit. Dar a fost un proiect prea vast și complex pentru a putea fi păstrat secret. În august 1962 au ieșit la iveală primele zvonuri privind existența rachetelor sovietice din Cuba, pornind de la informații primite de la emigranți sau informatori CIA. După ce informațiile au ajuns în presă, diplomații sovietici – care nu fuseseră puși la curent cu operațiunile – au negat toată povestea. Astfel se poate explica șocul acestora atunci când au fost confrunțați cu imaginile aeriene surprinse pe data de 14 octombrie 1962.
- Criza rachetelor cubaneze a constituit cel mai periculos moment al Războiului Rece, când lumea a fost cel mai aproape de un război nuclear total.

SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI RECE

REVOLUȚIA DIN UNGARIA 1956

- *Considerată una din marile tragedii ale țării.*
- *Revolta, născută aproape spontan, a fost îndreptată împotriva abuzurilor Partidului Comunist aflat la putere și a politicii sovietice care adusesse țara în pragul dezastrului.*
- Ea a început cu un protest studentesc desfășurat la Budapesta în data de 23 octombrie, a evoluat într-o revoltă a muncitorilor din întreaga țară, și s-a terminat pe 11 noiembrie odată cu proclamarea, de către Janos Kadar, omul sovieticilor, a înăbușirii revoluției.

SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI RECE

PRIMĂVARA DE LA PRAGA 1968

A fost o perioadă de libertate politică din Cehoslovacia, care a început în primăvara anului 1968, atunci când a venit la putere Alexander Dubček și a durat până în 20 august, același an, când a avut loc invazia Cehoslovaciei de către statele Pactului de la Varșovia, cu excepția RPS Albania și a Republicii Socialiste România.

SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI RECE

„SOLIDARITATEA” POLONEZA 1980

14 august 1980 -
Conduși de Lech
Wałęsa,
muncitorii de la
Șantierelor Navale
din Gdańsk au
declanșat grevele
împotriva
guvernului
comunist,
înființând
sindicatul liber
Solidaritatea.

SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI RECE

Mihail Sergheevici Gorbaciov

- **Mihail Gorbaciov** a fost conducatorul Uniunii Sovietice din 1985 până în 1991. Încercările sale de reformă au dus la încheierea “Războiului Rece”, la încetarea monopolului politic al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și la prăbusirea Uniunii Sovietice. De altfel, el a primit Premiul Nobel pentru Pace în 1990.

• Mihail Gorbaciov a încercat să reformeze partidul, dar și economia care se afla în plină recesiune. Metodele lui s-au numit **glasnost** (“transparență”), **perestroika** (“reconstrucție”) și **uskorenie** (“accelerarea” dezvoltării economice). Aceste principii politice au fost lansate oficial la cel de-al XXVII-lea Congres al Partidului Comunist din februarie 1986.

SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI RECE

Revoluțiile de la 1989

Căderea Zidului Berlinului în noiembrie 1989.

- **Revoluțiile de la 1989** au fost o serie de revoluții de la sfârșitul anilor '80 și începutul anilor '90, care a rezultat în prăbușirea regimurilor comuniste atât din Europa Central-Răsăriteană, cât și din alte părți ale lumii. Perioada poartă denumirea de **Toamna națiunilor**, inspirată de termenul „Primăvara națiunilor” atribuit Revoluțiilor din 1848,
- Evenimentele revoluției și-au avut începutul în Polonia în 1989 și au continuat în Ungaria, Germania de Est, Bulgaria, Cehoslovacia, și România.

SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI RECE

Destrămarea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste

26 decembrie 1991

Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste a încetat să mai existe pe 26 decembrie 1991 prin declarația nr. 142-H a Sovietului Suprem al Republicilor Uniunii Sovietice, recunoscând independența a douăsprezece republici ale Uniunii Sovietice, și crearea Comunității Statelor Independente.

Statele post-sovietice (ordonate alfabetic)

1. Armenia	5. Georgia	9. Lituania	13. Turkmenistan
2. Azerbaidjan	6. Kazahstan	10. Moldova	14. Ucraina
3. Belarus	7. Kîrgîzstan	11. Rusia	15. Uzbekistan
4. Estonia	8. Letonia	12. Tadjikistan	

SCHIȚA LECȚIEI

Democrație *versus* communism. Războiul Rece (1945 – 1991)

- Schița lecției -

1. Lumea după al Doilea Război Mondial

- Conferința de la Paris (1946) – liderii marilor puteri învingătoare au luat decizii cu privire la **reorganizarea lumii postbelice**
- Lumea a fost împărțită în **două sfere de influență**:
  - una controlată de **URSS** (stat communist)
  - cealaltă dominată de **SUA** (stat democratic)
- **Războiul Rece** – reprezintă rivalitatea politică, economică și ideologică dintre cele două sisteme opuse
  - s-a numit astfel deoarece au lipsit confruntările militare directe

Blocul Estic	Blocul Occidental
-dimensiune politica:State cu regim comunist -dimensiune militara:Organizatia Tratatului de la Varsovia (1955) -dimensiune economica:CAER (Consiliul de Ajutor Economic Reciproc)-1949	-dimensiune politica:State cu regim democratic -dimensiune militara:NATO (1949) -dimensiune economica :Comunitatea Economica Europeana -1957

- **Germania** – după război teritoriul său a fost ocupat de către Aliați (Franța, Marea Britanie, SUA și URSS)
  - **în 1949** divizată în:
    - **Republica Federală Germania** (RFG sau Germania de Vest) – zonele administrate de britanici, americani și francezi;
    - **Republica Democrată Germania** (RDG sau Germania de Est) – zona Sovietică.

SCHIȚA LECȚIEI

- Cele 2 tabere, SUA și URSS:

- nu au avut confruntări directe;
- au susținut state sau grupări în războaie civile;
- au încercat să-și sporească influența în detrimentul celeilalte.

Exemple: - **Războiul din Coreea (1950-1953)** – a dus la împărțirea poporului coreean în două state: unul communist, altul democratic.

- **Războiul din Vietnam (1955-1975)** – câștigat de tabăra comunistă

- **”Criza rachetelor din Cuba” (1962)** – cel mai încordat moment, soluționat prin negociere

2. Sfârșitul Războiului Rece

- încercări de înlăturare a sistemului totalitar (comunist):

- revoluția din Ungaria (1956)
- încercările de reformă din Cehoslovacia (1968)
- mișcarea sindicală ”Solidaritatea” din Polonia

- slăbirea controlului URSS în urma reformelor liderului **Mihail Gorbaciov**

- **1989** – înlăturarea regimurilor comuniste din estul Europei prin **revoluții**

- **1991** – dezmembrarea URSS.

SARCINI DE LUCRU

- Vizionați și citiți cu atenție fiecare slide;
- Citiți și copiați în caiete schița lecției;
- Salvați materialul în folder ISTORIE.